

Priecīgus ziemas svētkus!

JAUNAIS CELS

Agrofirma „Sorkonais Oktobris“ laikrosts

Ievēlēti Preiļu pilsētas padomē

Preiļu pilsētas Tautas deputātu padomē ievēlēti: — siera rūpnīcas auto-

padītājs Staņislavs Skuteļs, — siera rūpnīcas galvenais tehnoloģis Andrejs

Jaunkalns, — siera rūpnīcas komunālās saimniecības vadītāja Anita Mzikante, — siera rūpnīcas elektriskais atslēdznieks Jānis Jaudzems, — kolhoza «Sarkanais Oktobris» meliorators Jāzeps Zalāns.

Kopā ar PSKP

14. decembrī notika kolhoza «Sarkanais Oktobris» partijas sapulce, kurā galvenais uzdevums bija apspriest grupas LKP Centrālās Komitejas locekļu, partijas rajona organizāciju sekretāru un vairāku zinātnisko un radošo iestāžu vadītāju Aicinājumu Latvijas komunistiem. Šajā dokumentā, kurš presē tika publicēts 28. novembrī, tā autori aicināja komunistus apspriest un atbalstīt viņu priekšlikumus. Mūsu sapulcē apspriestā gan notika, taču atbalsts pārsvarā izpalika. Drīzāk otrādi.

Pirms sapulces notika partijas biroja sēde, kurā biroja locekļi runāja par republikā izveidojušos situāciju, par stāvokli Komunistiskajā partijā. Tika nolemts šos jautājumus apspriest partijas sapulcē. Lūk, īss ieskaits sapulces gaitā. Partijas biroja uzdevumā Ivans Staričenoks izklāstīja Mihaila Gorbačova «Sociālistiskā ideja un revolucionārā pārbūve» saturu. Tajā, kā zināms, formulētas marksisma-lenīnisma un sociālisma teorijas galvenās tēzes, runāts par sociālistisko ideju un sociālisma celtniecības praksi, par pārbūvi, tās būtību, mērķiem un jaunu attieksmi pret sociālismu.

Es klātesošos iepazīstināju ar Aicinājumu Latvijas komunistiem, ar Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pirmā sekretāra Jāņa Vagra runu republikas televīzijā, kā arī ar Padomju Savienības Komunistiskās partijas Aicinājumu padomju tautai (1989. gada 9. decembrī). Izteicu savu personisko viedokli darba kārtības galvenajā jautājumā — tas sakrīt ar J. Vagra izteiktajam domām. Debates izvērtās dzīvā diskusijā.

Jānis Bekis atbalstīja Aicinājumu Latvijas komunistiem, aizstāvēdams Latvijas Komunistiskās partijas neatkarības statusu — ar saviem statūtiem un programmu. Jo tāda ir latviešu tautas griba.

Jelena Korotkova atzīmēja, ka arī latviešu tau-

dokli, tāpēc nevajag runāt visas tautas vārdā. Katram komunistam pašam jāizlemj par sevi, paturot prātā rūpes par kopējo lietu.

Anatolijs Popmanis izteica savas domas, ka saruna par attieksmi pret pastāvīgu LKP ir priekšlaicīga, jo mēs jau vēl nezinām ne tās jauno programmu, ne statūtus. Taču domu apmaiņai neapšaubāmi jābūt. Nedrīkst visas vainas novelt tikai uz centru, uz augstākstāvošām organizācijām, jo mums arī pašu partijas pirmorgani-

zācijās ir pietiekami daudz cilvēku, kas apkauno komunistu vārdu. Komunistu partijas autoritāte lielā mērā ir atkarīga arī no mums pašiem — mūsu principialitātes, cilvēciskās stājas. Vasilijs Kurlmeļovs piešķārās sociālistiskās revolūcijas vēsturei un teorijai, apstādamies pie šodienas situācijas partijā. Viņaprāt, šodien nav loģiski izvirzīt jautājumu par LKP iziešanu no Padomju Savienības Komunistiskās partijas sastāvā. Kamēr Latvijas PSR ir Padomju Savienības sastāvā, tiklīdz arī Latvijas Komunistiskajai partijai jābūt PSKP sastāvā — tās ir organizācija savstarpēji saistītas realitātes, tāpēc tam jāmainās sabalansēti un harmoniski. Un, pirms speram kādus izšķirošus solus, vispirms vajag labi visu apsvērt.

Valērijs Petrovs atbalstīja V. Kurlmeļova uzstāšanos. Viņš atzīmēja, ka šodien patiešām vajag skaidri novērtēt situāciju. Pārbūve turpinās, jau plekto gadu, taču pozitīvu pārmaiņu vēl nekādu nav. Vissavienības 19. partijas konferencē gan tika pieņemts lēmums, ka partija vairs nelejauksies saimnieciskajos procesos, neno- darbosies ar ekonomiku. Bet kā tad būs, piemēram, ar lozungu: «Līdz 2000. gadam — dzīvokli katrai ģimenei», kuru tomēr partija izvirzījusi? Neviena valdošā partija pasaulē nav atteikusies un neatsakās no varas. Bet mēs atdodam varu politiskā cīņā. Republikā praktiski jau ir izveidojusies daudzpartiju sistēma. Aicinājums Latvijas komunistiem, ka Latvijas Ko-

skelšanās priekšā, bet droši vien tas tagad arī vajadzīgs, lai būtu skaidrs, kādās kurš ir pozīcijās. V. Petrovs atbalstīja LKP statusu PSKP sastāvā.

Sapulcē piedalījās Viktors Tračums — Latvijas Komunistiskās partijas Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs. Viņš atzīmēja, ka I. Staričenoka runā bija daudz teorijas, taču trūka īsta saistījuma ar mūsu ikdienas dzīvi. Bet citādi jau arī nemaz nevarēja būt, jo līdz šim marksisms-lenīnisms mums bija nevis dzīva, pasauli pārveidojoša mācība, kādu to bija iedibinājuši lielle proletariāta vadoni, bet gan sastingušas dogmas, kas necieš radošu pieeju. Un tagad mēs plūcam tos augļus, kurus paši esam izaudzējuši, bez ierunām pieņemdami norādījumus no augšas. Pārāk vēlu esam sākuši domāt pašī. Jebkura partija jebkurā valstī cīnās par varu. Bet tautas uzticību var iekārot tikai ar pozitīviem darbiem. Pienācīgs reālo darbu laiks. Nevar ļauties politiskām emocijām, vajag pārvarēt konfrontāciju partijā un sabiedrībā. «Es esmu par sadarbību ar visiem sabiedriskajiem formējumiem, organizācijām, ja to darbība virzīta kopējās lietas, labā visās tautas labā, uzvērta V. Tračums.

Vasilijs Prokofjevs izteica neapmierinātību ar to, ka republikas masu informācijas līdzekļi vadošie partijas darbinieki nepietiekami izmanto pārbūves ideoloģijas un politikas propagandai.

V. Tračums atbildēja uz sapulces dalībnieku jautājumiem.

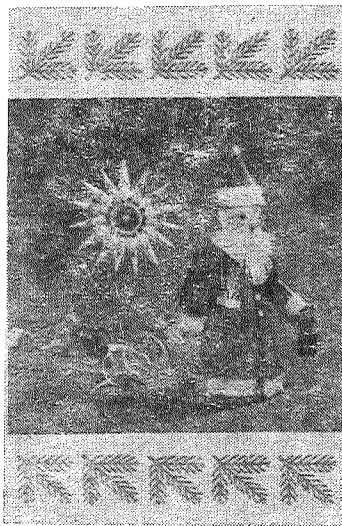
Sapulce ar balsu vairākumu nolēma: mēs atbalstām Latvijas Komunistiskās partijas rīcības programmas tēzes par to, ka sabiedrība ir vienots organisms un to pārkārtot var tikai visu kopumā: mēs esam par LKP statusu PSKP sastāvā.

Sapulcē tika izskatīti 3 komunistu iesniegumi ar lūgumu izslēgt viņus no PSKP biedru rindām. Evalds Zimelis nevēlās darboties divās organizācijās, Jūlija Bobrova un Pēteris Golubevs uzskata sevi par necienīgiem būt partijas rindās. Visi komunisti nobalsoja par viņu izslēgšanu.

Z. AGAFONOVA, agrofirma partijas ko-

Slaucēju sacensība 1989. gada 11 mēnešos

Slaucēja	Govju skaits grupā	Pilna bruto izslauk. (c)		Izslauk. no gov. (kg)		Tauku %
		1989. g.	+ vai - salīdz ar iep. g.	1989. g.	+ vai - salīdz ar iep. g.	
I. Pisuka	46	1941	-114	4184	-255	
A. Kirilova	49	2019	-267	4154	-648	
F. Kovaļkova	48	1782	-332	3674	-852	
S. Bazuleva	29	1139	-	3968	-	
V. Kozlova	50	2224	-182	4475	-355	
Meluškāne	48	2004	-276	4192	-378	
Ručica	51	2198	-166	4318	-487	
Z. Meluškāne	50	1881	-259	3755	-569	
Aizupieši	317	15188	-2506	4096	-492	3,9
R. Rubene	43	2356	-280	5480	-470	
Z. Juhņeviča	44	2371	+135	5387	+88	
J. Lepuka	43	2266	-78	5198	-280	
V. Conka	39	2148	+36	5537	-280	
Baibas	169	9141	-188	5406	-237	3,79
L. Fjodorova	33	1827	-	5486	-	
V. Golubeva	47	2226	+859	4767	-336	
Zabegi	80	4053	+580	5086	+362	3,69
M. Čakule	30	1590	+249	5246	-1665	
V. Sidorova	31	1666	+211	5340	-1098	
A. Mikulāne	32	1807	+464	5717	-773	
Leiniški	93	5063	+924	5432	-1169	3,72
G. Bahanova	30	1586	+13	5236	+365	
A. Štepankova	27	1510	-39	5635	+314	
U. Amosova	29	1517	+8	5230	+148	
Duntiški	86	4613	-18	5352	+274	3,7
L. Džerina	53	1916	-482	3608	-1572	
F. Guļņinova	22	912	-	4185	-	
K. Baikova	52	1959	-179	3753	-206	
V. Ksendzova	53	2157	+23	4070	-115	
Zaseki	180	6944	-1808	3937	-546	3,87
Z. Tumašova	30	1767	-1	5891	-206	
A. Juganova	26	1940	-80	7376	+506	
Dž. Mamedova	30	1754	-178	5875	-1132	
A. Loginova	22	1551	+192	7020	-836	
M. Lazareva	23	1690	-	7509	-	
F. Daniļova	23	1621	-	6987	-	
J. Bobrova	61	3083	+293	5013	-623	
J. Kapustenoka	32	1573	-	4961	-	
T. Rubļova	29	1966	-	6804	-	
N. Turubanova	61	2791	+17	4584	-855	
L. Mūrniece	55	2522	-371	4561	-876	
M. Vasiļjeva	23	1474	-	6438	-	
G. Zeiferte	47	2262	-	4823	-	
V. Mihailova	53	2521	-	4721	-	

lai dievišķais Bērns zem maizes un vīna zīmēm būtu tur klāt, kā Viņš bija klāt Betlēmē silītē.

Kādu mirkli Džovanni Vellitai pat likās, it kā viņš redzētu istu bērnu guļam silītē, bet aizmigušu vai pat mirušu. Tad Francisks tuvojās bērnam un maigi paņēma to rokās. Lūk, bērns pamodās, uzsmaidīja Franciskam un ar savām rociņām glāstīja

laikā baznīcās visā Francijā ir pārpildītas. Ziemassvētki Francijā tāpat kā citās zemēs ir bērnu iemīļoti svētki un daļēji tam par iemeslu ir dāvanas. Tās saņem ne vien bērni, bet arī pieaugušie. Ziemassvētkos visi viens otram kaut ko dāvina, savstarpēji apmainās. Francijā Ziemassvētkos dedzina eglīti. Tās īpaši audzē neskaitāmos dabas rezervātos un

dažādi orķestri un ansambļi, kas, tumsai iestājoties, no baznīcu torniem un māju balkoniem ļauj pār lauku galvām atskanēt tautā tik pazīstamām un no senām bērnu dienām iemīļotām Baznīcās un tautas dziesmām, kas stāsta par Betlēmē brīnumu.

AMERIKAS SAVIENOTAJĀS VALSTĪS Ziemassvētkus svin plaši, griezīgi, 25. decembris ir

zaļajiem salātiem. Otrā rītā, tikko pamodušies, bērni stiež pie kamīna vai krāsnis lūkoties. — patiesi, Santa Klauzs naktī bijis, notiesājis bagāto cienastu un atstājis skaistas dāvanas, par ko bērniem lielu lielais prieks.

ARĪ LATVIEŠIEM ir daudz skaistu tradīciju Ziemassvētku laikam. Piemums Latgalē, tāpat kā Polijā un Lietuvā, 24. de-

ALBERTS SPRUDZS

Meža cirtēji

(Fragments)

Agrā rītā zēni bija aizbraukuši uz mežu, bet līdz pusdienām vēl nebija atpakaļ ar pirmo vezumu. Dienā varēja apsviest trīs reizes turp un atpakaļ, kur gan viņi kavējās tagad, ja nerādījās?

Tēvs gulēja un klausījās, vai pagalmā neiebrauk, ragavas, smagi stenot sliecēm zem balķu smaguma.

Neiebrauca.

Māte aizsteidzās uz ciemu apjautāties citiem malakas vedējiem, vai kāds mežā nav redzējis viņas Jāni un Antonu. Nē, tur viņi nebija manīti. Un ko viņi tur darītu, jo teicās jau vakar pārvedam pēdējo žaģaru klēpi.

Nu uztraukumš un neziņa bija vēl lielāka.

Atgriezies mājās, māte stāvēja tikai pie loga un skatījās pa ceļu uz meža pusi, bet uz tēva jautājumiem viņa varēja tikai atbildēt vienu:

— Nē, viņi vēl nebrauc.

Un meža cirtēji nebrauca un nebrauca.

Satumsa vakars, debesis iedegās zvaigznes, sals skaidrība māju pakšos, bet viņi nebrauca.

Vēlī mājinieki pūlējās izdomāt, kāda nelaime varēja viņiem atgadīties. Vārbūt salūza ragavas, aizmaldījās? Un kāpēc gan viņi brauca, ja maļku jau vakar bija svedausi? Tas tak nevarētu būt, ka viņi uz savu galvu sāktu cirst svešus kokus?

— Kā tu domā, māt?

— Nē, nē. Jānis ar Antonu to nedarīs.

— Bet kur un kā?

Un kad vecāki bija pavisam nobēdājušies, tēvs pēkšņi it kā sadzirdēja kaut ko aiz sienas.

— Māt, paskaties ārā, vai tur kāds neiebrauca? — viņš teica.

Un kamēr māte, sirdij uztraukumā pukstot, uzmetā lakašu plecos, atvērās istabas durvis, pāri sliekšnim pārvēlās sala mākonis, bet no tā izlīda Antonis.

— Jūs mājās? — tēva balsī bija prieks.

— Savvaļnieki! — māte gribēja rāties, bet tad pamanīja, ka ne tikai zēni vien pārradušies. Nē, viņiem līdzīji bija atbraucis kāds svešs kungs melnā kažokā, augstu saslietu apkakli, dzeltenu somu rokās.

Nē, kas tad nu būtu noticis?

Pekšņi māte nobālēja, jo viņai ienāca prātā, ka svešais vīrs ir meža kungs, kas notvēris zēnus nedarbos, kad tie varbūt gribēja cirst svešus kokus. (Nobeigums 4. lpp.)

SARMAS DIENĀS

koku istie zari nav samānāmi — visur tikai smalkas mežģines, kas saulē mirgo, bet ritos un vakaros ugunīgās blāzmas atspulgi tos iekrāso sārto. Pēc rudens zēla daba tagad tērpjas sudrabā, bet pavasarī uzmetis savu smaragdzaļo.

Jāņa SILICKA foto

Ziemas svētki sabraukuši rakstītām(i) kamanām(i)

TUVOJAS ilgi gaidītie Ziemassvētki. Tos svin visā pasaulē. Katrai tautai ir daudz senu un skaistu tradīciju šo svētku gaidīšanā un svinēšanā.

Daudzi interesējas — kā tos svin citās zemēs?

Ar sevišķu entuziasmu tos svin Itālijā. Reliģiskais motīvs ir cieši saistījies ar nacionālās kultūras motīviem. Sena ir itāļu tradīcija būt Ziemassvētkos ģimenes vidū, tāpēc visi cenšas pēc iespējas saviļcīgi atgriezties mājās, lai saime būtu kopā.

Dienvideiropas zemēs eglītes tikpat kā nepazīst, jo tās tur neaug, bet ļoti populāras ir t. s. Betlēmē silītes. Protī, no māla, keramikas, koka vai kāda cita plastiska materiāla atveidota Kristus Bērna dzimšanas aina kūtī Betlēmē, ar Svēto Jāzēpu, Jānavu Mariju, ganiņiem, dažkārt arī ar 3 gudrajām celiniekām no austrumzemēm. Šīs silītes autors ir Svētais Francisks (1182. — 1226.).

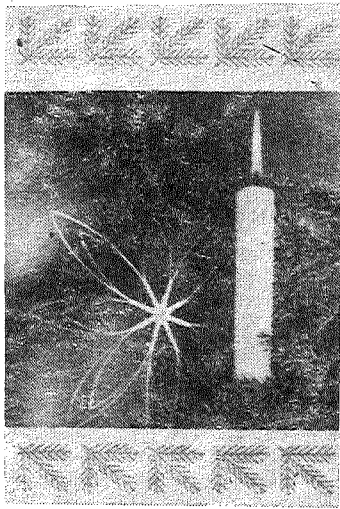
1223. gadā, tātad 3 gadus pirms nāves, Svētais Francisks bija nolēmis svinēt Ziemassvētkus tā, kā tas pasaukē vēl nebija noticis. Grečo pilsētā bija draugs un labdaris Džovanni Vellita, kas viņam un brāļiem bija uzdevinājis ar mežu apaugušu klintī pilsētas priekšā, kur apmeties. Francisks lika atsaukt šo vīru un sacīja viņam:

«Es vēlos svinēt ar tevi kopā svēto Ziemassvētku nakti, un klausies, ko es esmu izdomājis! Mežā pie mūsu klostera tu atrādīsi kādu klinšu alu, uzstādi tur ar sienu pildītu silīti. Tur jābūt arī vērsim un čzelim, gluži kā Betlēmē. Es gribu reiz visā nopietnībā svinēt Dieva Dēla atnākšanu virs zemes un pats savām acīm redzēt, cik nabadzīgs un nozēlojams Viņš mūsu dēļ gribēta būt.»

Džovanni Vellita apgādāja visu tā, kā Francisks bija vēlējis. Svētajā un klusajā naktī ap pusnakti atnāca mūki, arī apkārtnes iedzīvotāji saplūda svinēt šos savādos Ziemassvētkus.

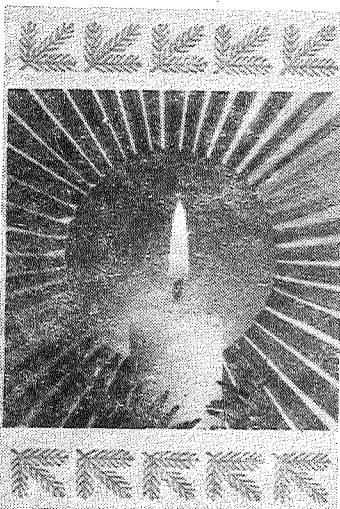
Visi nesa degošas lāpas, ap silīti stāvēja mūki ar aizdegtām svecēm, tā ka zem tumsāiem ozoliem bija gaišs kā dienā. Svētā Misa tika celebrēta virs silītes, kas izpildīja altāra vietu,

sirmā mūka bārdaino valgu un rupjo, pelēko uzsvārci. Džovanni Vellita nemaz nebrīnījās par šo parādību. Jo daudzās sirdīs Jēzus likās esam miris vai aizmidzis. Bet Francisks ar

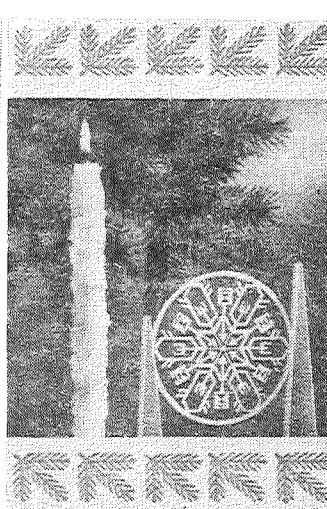
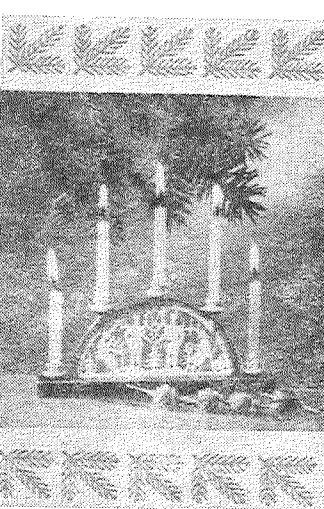
dārzniecībās. Pagaidām ir bijis pieaudzēts pietiekami daudz, lai katrā ģimenē rotātos dabīgi zaļa eglīte. Mākslīgās eglītes nav cieņā.

PORTUGALE notiek

svinama diena. Tāpat kā Eiropā, arī ASV Ziemassvētki ir ģimenes svētki ar treknu tītara cepeši. Pats galvenais ir dāvanu pasniegšana. Te izplatīta plaša vēriena apsvēkuma

cembra vakarā galdu apsedz ar baltu galdautu. Uz tā noliek sienu, no kura izveidoja vietu, lai atgādīnātu Jēzus Bērna vietu. Visa ģimene pulcējās pie galda. Saimnieks un visi

saviem mīļajiem vārdiem un savu priekšzīmi to bija atkal uzmodinājis.

Šis dievbijīgais paradums ierīkot Betlēmē silīti izplatījās Itālijā, vēlāk Vācijā. Holandē un tagad to var ieraudzīt visā pasaulē. Amerikā mūsu tautas brālī, kā lasīju kādā laikrakstā, bija iekārtojuši Betlēmē silīti, kur visas personas bija ietērptas mūsu tautas tērpos. Varam iedomāties, cik jauki izskatījās Dievmāte, Svētais Jāzeps, gani!

No baznīcām Betlēmē silītes ieviesās privātmājās, sabiedriskās vietās, veikalos, skolās. Baznīcā — gan maziņas, gan diezgan lielas — ir mākslinieciski darinātas. Romā Santa Maria in Aracoeli baznīcā glabājas zeltītās drānās iegērbta Jēzus Bērna statuja. Ievērojams ir tas, ka šim Jēzus Bērnam gan pieaugušie gan bērni raksta vēstules, uz kurām arī tiek atbildēti. Arī Preiļu baznīcā manā darbības laikā Jēzus Bērnam Betlēmē silītē bija noliktas 2 vēstules.

Daudzās baznīcās šīs Betlēmē silītes paliek visu gadu, Itālijā, Polijā u. c. notiek to godalģošana.

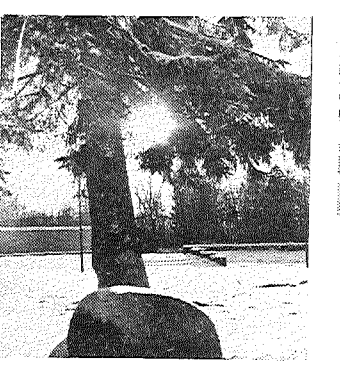
FRANCIJĀ arī Ziemassvētki vispirms ir kristīgo svētki, tādēļ tie arvien sākas ar Svēto Mīsu, kuras

plašās tautas pastaigas ar īpašām Ziemassvētku dziesmām. Gandrīz katrā zemē ar Ziemassvētkiem saistās īpašs mielasts. Katrai tautai ir kāds sevišķs Ziemassvētku ēdiens, ko gatavo tikai reizi gadā.

ANGLIJĀ istu Ziemassvētki saistās ar sniegu, bet diemžēl sniegā lielākoties tāpat kā pie mums aizkavējas. Ļoti izplatītas ir Ziemassvētku dziesmas, ko dzied, ejot no mājas uz māju. Tās dzied pieaugušie, bet jo sevišķi bērni. Nav brīnums, ka «Adesto fideles» — «Jūs, ticīgie, nāciet...» — 400 gadus veca dziesma, tučkota 110 valodās, ir kļuvusi par mīlāko Ziemassvētku dziesmu Anglijā.

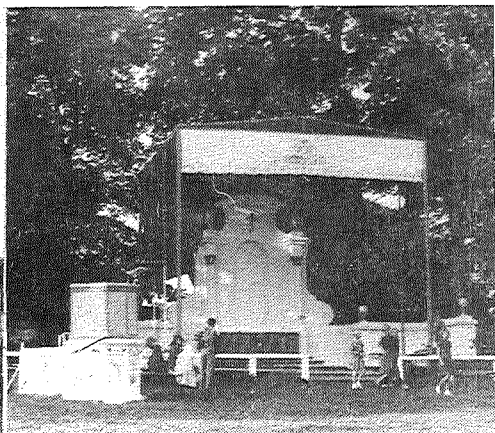
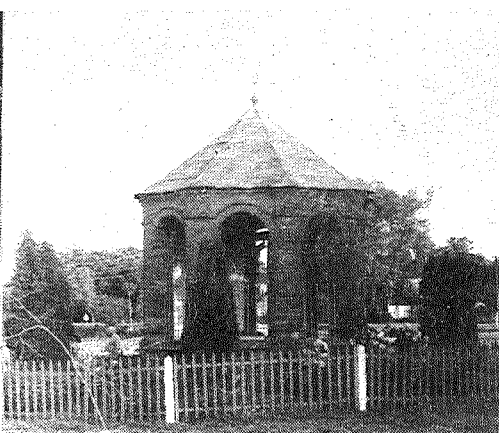
LATVIEŠIEM vistuvākās tradīcijas ir saistītas ar Vāciju, no kurienes tās lielākoties ir pārņemtas.

Pie mums Ziemassvētki ir ģimenes svētki. Svēt-vakarā tiek aizdedzinātas krāsainās eglītes, notiek dāvanu izdališana, skanot Ziemassvētku dziesmām un klātesot Ziemassvētku vecītim. Bet katrā, kam šajā laikā gādātos būt Vācijā, visvairāk aizkustinājuma radītu kristietības nozīmē

Jaunais Ceļš

1989. gada 23. decembris

KALENDARS-90

JANVARS JAUNGODA MĒNESS

PŪTĒPSS.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

1. janvārs — Jaungods.
6. janvārs — Zvaigznēs diņa.
9. janvārs — 1885. godā dzimis Antons Rubins, atmūdas laikmeta darbinīks.
14. janvārs — 1875. godā dzimis Dr. Alberts Sveicērs, labdaris.

FEBRUARS SVEČU MĒNESS

PŪTĒPSS.

		1	2	3	4
5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28

2. februārs — Sveču diņa.
22. februārs — 1810. godā dzimis Frederihs Sopiņs, komponists.
28. februārs — Palnu diņa (gavēņa sokums).

MARTS PAVASARA MĒNESS

PŪTĒPSS.

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

8. marts — Storptautisko sīvišu diņa.
9. marts — 1810. godā dzimis Stanislovs Kerbedzs.
26. marts — 1890. godā dzimis Ādams Turkupols, sabīdrysks darbinīks.

APRĒLS SULU MĒNESS

PŪTĒPSS.

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

12. aprēls — 1920. godā dzimis Juris Soikāns, gleznotājs.
15. aprēls — Leldīnas.
22. aprēls — 1870. godā dzimis V. I. Leņins.

MAJS LOPU MĒNESS

PŪTĒPSS.

		1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13	
14	15	16	17	18	19	20	
21	22	23	24	25	26	27	
28	29	30	31				

1.—2. majs — Dorba cyldynoņonas svātki.
9. majs — Uzvaras svātki.
15. majs — 1890. godā dzimis Alfons Pastars, prelāts, Saeimas deputāts.
24. majs — Debesskopņonas svātki, 1910. g. dzimis M. Zariņš.

JUNIJS VOSORAS MĒNESS

PŪTĒPSS.

			1	2	3
4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27
28	29	30			

3. jūnijs — Vosorsvātki.
8. jūnijs — 1890. godā dzymuse Paulina Bārda, dzejniece.
14. jūnijs — Dīvmaizes svātki.
24. jūnijs — Leigū svātki (Jopu diņa).

JULIJS SINA MĒNESS

PŪTĒPSS.

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

16. jūlijs — 1860. godā dzimis Aleksandrs Platpīrs, latgališu dzejnīks.

AUGUSTS LABEIBAS MĒNESS

PŪTĒPSS.

				1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12		
13	14	15	16	17	18	19		
20	21	22	23	24	25	26		
27	28	29	30	31				

2. augusts — 1875. godā dzimis Kazimīrs Skrynda, latgališu kultūras darbinīks.
15. augusts — Aglyunas Dīvmoņtes svātki.
18. augusts — 1895. godā dzimis Juljāns Vaivodis, kardināls.
27. augusts — 1910. godā dzymuse Mote Terese nu Kalkutas.

SEPTEMBRIS RUDIŅA MĒNESS

PŪTĒPSS.

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

11. septembris — 1865. godā dzimis Jānis Rainis, Tautas dzejnīks.
13. septembris — 1870. godā dzimis Nikodems Rancāns, Latgolas kultūras darbinīks.
14. septembris — 1905. godā dzimis Leonards Latkovskis, Latgolas kultūras darbinīks.

OKTOBRIS LEIŅA MĒNESS

PŪTĒPSS.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

7. oktobris — Konstitūcijas diņa.
9. oktobris — 1890. godā dzimis Jānis Mediņš, komponists.
17. oktobris — 1915. godā dzimis Francis Murāns, dzejnīks.
28. oktobris — 1890. godā dzimis Antons Dzenis, bibliofils, dzymuse Naaimērstule.

NOVEMBRIS SOLNAS MĒNESS

PŪTĒPSS.

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

2. novembris — Dvēseju diņa.
11. novembris — Ločplēša diņa.
18. novembris — Latvijas Republikas dybmoņņas diņa, — 1850. godā dzimis Auseklis, dzejnīks.
30. novembris — 1845. godā dzimis Andryvs Jūrdžs, atmūdas laikmeta dzejnīks.

DECEMBRIS ZIMAS MĒNESS

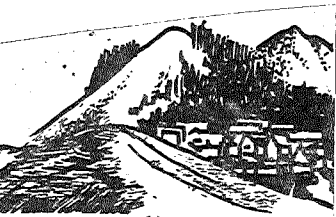
PŪTĒPSS.

						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	
31							

10. decembris — 1920. godā dzimis Eduards Upenieks, sabīdrysks darbinīks Kanādā.
12. decembris — 1850. godā dzimis P. Migilnieks.
25. decembris — Zimassvātki.

Balkānu iespāidi

S. KUZNECOVS

(Sākumus 43., 44. numurā.)

Vēl pilsētā ir neltela šūšanas fabrika un kopējs Bulgārijas un Austrijas plastmasas izstrādājumu firmas uzņēmums. Gandrīz visi Madānas iedzīvotāji te apmetušies uz laiku. Cilvēki šurp brauc lielākas izpelnes meklējumos. Apģāde ir nedaudz labāka nekā citās pilsētās. Apkārtējo ciemu iedzīvotāji personiskajās saimniecībās audzē kartupeļus un tabaku.

Mēs beidzot sadūsojamies pajautāt mūsu saimniekiem, kas veido viņu ģimenes ienākumus. Todors — automehāniķis (savā laikā beidzis pedagoģisko tehnikumu) vasaras mēnešos piepelnās kā mehānizators Bregarē, kur dzīvo viņa sievas vecāki. Turklāt viņš saņem algu arī pamatdarba vietā — lauksaimniecībā vienmēr ir jūtams

kvalificētu speciālistu trūkums. Un nu vēl nākusi klāt šī musulmaņu masveida izceļošana. Pēc viņa vārdiem, sanāk tīri pieklājīgi.

Veska, Todora sieva, pašlaik atrodas ilgstošā atvaļinājumā, kas piešķirts sakarā ar bērna kopšanu (mazulim dots karaliskais vārds — Simeons). Likumdošana paredz, ka šis amksātāis atvaļinājums ilgst divus gadus. Sieviete šādā gadījumā ik mēnesi saņem 150 levas. Starp citu, vienreizējā pabalsta summa par pirmo bērnu ir 100 levas, par otro — 250, par trešo — 500 un tālāk — tajā pašā proporcijā. Par diviem divniekiem valsts uzreiz izmaksā 1 000 levu. Tiesa, neskatoties uz tādu pastiprinātu materiālo stimulēšanu, dzimstība valstī aug ne pārāk strauji.

Ģimene ir divi bērni.

Tana, Veskas meita no iepriekšējām laulībām (pirmais vīrs miris), ir medicīnas institūta studente Plovdivā, strādāja lauksaimnieciskajā praksē. Bulgārijā ir pieņemts, ka studenti, lai kādu profesiju apgūtu un kurā kursā mācītos, vasaras mēnešos obligāti piedalās ražas novākšanā un citos darbos lauksaimniecībā. Mācību gads, tāpat kā skolās, vienmēr sākas 15. septembrī.

Pēc mūsu draugu aprēķiniem, ģimenes izdevumi ir apmēram 120 levas mēnesī uz katru cilvēku. Naudas, kuru viņi saņem, pietiek iztikai, bet, kā mēdz teikt, līdz ar nagiem. Šī ļoti čaklā ģimene tomēr iemanās ik mēnesi noguldīt 200 levas (plus apdrošināšanu). Neķēn nopirkuši VDR ražotu vieglu automašīnu, samaksājuši gandrīz 10 tūkstošus levu. Pagaidām dzīvo valsts dzīvoklī, tomēr ar laiku gribētu uzcelt paši savu māju. Dabiski, viņi cer uz vēl joprojām strādājošo vecāku un radnieku palīdzību.

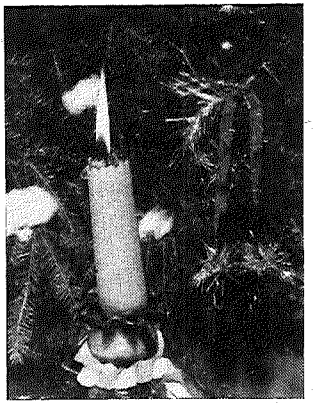
Pēcpusdienā izbraucām uz Sofiju, tātad mūsu brauciens pāri Rodopiem turpinājās. Šajās vietās ir ļoti daudz nelielu apdzīvotu punktu, kaut arī augstums ir jau visai pieklā-

jīgs. Attālumā starp tiem ir minimāli — rodas tāds iespaids, ka, nepaspējuši izbukt no viena ciema, mēs uzreiz nokļūstam nākamajā. Ar transportu kalnu iedzīvotājiem nekādu īpašu problēmu nav, jo ļoti daudziem no viņiem ir personiskās automašīnas, pastāv laba autobusu satiksme. Kalnos nevar iztikt arī bez uzticamiem palīgiem — zirgiem, ēzeļiem, mūļiem. Kalnu terasēs tiek būvētas dažādu divainu formu mājas, kas visas klātas ar vienādiem dakstiņu jumtiem. Parasti tās ir divu vai triju stāvu mūra ēkas, taču reizēm gadās arī četrstāvu nami. Tādas lauku mājas vērtība vidēji ir 30 — 40 tūkstoši levu. Nekādu ierobežojumu attiecībā uz dzīvojamo platību ģimenei nav — cik lielu vēlies, ja tikai ir līdzekļi. Tiesa, visai sarežģīti ir ar būvmateriāliem. Tos nākas vest no Plovdivas un citām tālākām vietām. Starp citu, mūsdienu Rodopu ģimenes nav pārāk lielas — četri, pieci cilvēki (tas ir mazāk, nekā bija agrākajos gados), taču ļoti draudzīgas. Tā izpaužas spēcīgās kopienas tradīcijas. Māju celvis saime kopā. Dūmūs no istabas cenšas ārā nelaist. Izbraucām cauri Smoļā-

mai — garai, šaurai pilsētiņai (faktiski trīs kopā saplūdušiem ciemiem), kurā ārzemju diplomāti, kas akreditēti Sofijā, parasti pavada nedēļas nogali. Aiz muguras atstājam Dimitrogradu ar tās slaveno tirgu — tajā var dabūt visu. Šajā pašā rajonā ir arī vairāki Bulgārijā plaši pazīstami kūrorti.

Grūti noticēt, ka šeit skaitās seismiski bīstama zona. Par laimi, tomēr zemesmestriņš te ir retums. Tāpat reti izceļas arī ugunsgrēki, kaut gan visapkārt daudz mežu un vispār bagāta augu valsts, bet gaiss sauss. Tas tāpēc, ka Bulgārijā ir laba tradīcija — sargāt savas zaļās zonas. Neizmirstams iespaids paliek par Vidusrodopu brīnišķīgajām ainavām. Ļoti skaistas ir alpu pļavas (vietējie iedzīvotāji tajās pļauj zāli sienam), kalnos ir rezervāti. Tiesa, mūsu pacllāto noskaņojumu mazliet sagrauj nepatīkams skats: kravas automašīnas šoferis vienā no pagriezieniem nav novaldījis stūri. Soreiz viņš ticis cauri ar nelielu izbilli. Bet visādi skumji negadījumi te nav retums, par ko liecina daudzie celmalas avoti (cešmas) ceļu katastrofās bojā gājušo piemīnā.

(Turpinājums sekos.)

Salāti

«JURA»

Vārītus kartupeļus, zaļos zirnīšus un skābus kāpostus aizdarīt ar krējumu vai majonēzi. Izkārtot salātu traukā. Pa virsu izlikt plānas sālīta gurķa riņķus — tas pēc krāsas nedaudz atgādina jūras ūdeni. No krējuma izveidot «viļņu galotnītes». «Kuģīšus» darināt no cieti novārtītiem olām: pārgriezt tās šķērsām, bet no siera šķēlītes iztaisīt «buru».

NO GALDA BIETEM AR MARRUTKIEM

Sālītā ūdenī izvārtīt 2—3 bietes. Laut tām atdzist, pēc tam notīrīt un sarīvēt uz rupjās rīves. Uz smalkas rīves sarīvēt marrutkus (saknes), samaisīt ar bietēm, pievienot sasmalcinātus pētersīļu zaļumus. Pievienot saulespuķu eļļu, etiķi un sāli pēc garšas. Pa virsu nokaisīt ar sargrietām olām.

«PUTNA LIGZDA»

Notīrīt silki, smalki ar nazi sagriezt un izlikt uz šķīvja apļa veidā. Uz tā ligzveidīgi novietot sīkos salmiņos sagrieztu desu. Žāvētu gaļu. Ligzdas vidū novietojiet pusi olu dzeļtenuma un nokaisiet to ar ligzdas malām. Edlienu rotājiēt ar gurķa šķēlīti un zaļumiem.

Uz 200 gramu silkes — 1 — 2 olas, 1 siņols, 30 grami žāvētas desas, 30 grami žāvētas rubeles, 1/5 svaiga gurķa, 15 grami sviesta, zaļumi pēc garšas.

SANĀKAT, JAUNAS MEITAS, SOVAKAR LAIMI LIET; MAN IEDEVA VECAIS TEVS BIKSU POGU RIEKSAVINU.

(Latviešu tautsdziesma)

domiēm. Andrupu tēvs dzēra nākamajās dienās tikai ārsta zāles un sāka pamazām atspirgt. Kad pēc nedēļas bija Ziemssvētki, viņš jau bija tiklāt atveseļojies, ka varēja celties no gultas, apsēsties pie galdiņa. Un Andrupos svētki bija liksmi: deģa eglītē sveces, zēnu un vecāku sejas prieks.

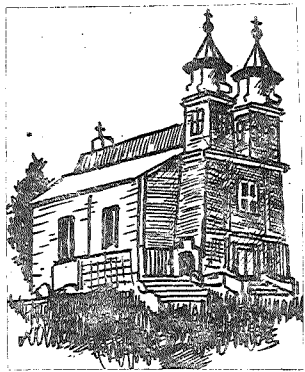
Redaktors A. RANCANS

Katoļu baznīcas Latgalē

AGLONAS DEKANĀTS

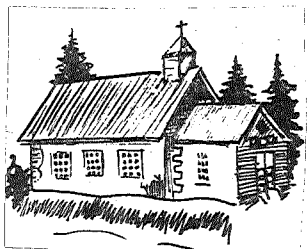
(Otrā daļa.)

FEIMANU pirmā baznīca bija no koka, celta pirms reformācijas, tās laikā nodota luterāņiem. 1708. ga-

RAĢELOS pirmā koka baznīca celta 1780. gadā sv. Jāņa Kristītāja godam, dokumentos minēta gan kā Aglonas kapella, gan Aulejas filiāle. Pārbūvēta 1836.-1888. gadā, pēc I pasaules kara uzcelta priekšējā uzlikts tornītis ar zvani. Nodega 1941. gadā kara laikā. Kapu malā (nodegusi bija uz kapliem) bija veca nespējnīku māja, prāvests J. Pūdzis to salaboja un ierīkoja baznīcinu, kas kalpoja 20 gadus. Prāvests D. Punculis to apmūrēja ar silikātkieģe-

dā katoļi saņēma atpakaļ. Esot atradusies vietā, kur tagad baznīca, dārzā ir krusts. Tagadējo baznīcu iesācis celt prāv. Skinzgallo 1756. gadā un pabeidzis prāv. Kozminkskis 1760. gadā, iesvētījis biskaps K. Dovgialo sv. Jāņa Kristītāja godam. Tā ir no koka, ar 2 torniem, trīs altāri ar kokgrīzumiem un vecām gleznām, pie ieejas ir mūra zvani tornis ar 4 zvaniem, vienu grezno uzraksts latgalliski: «Gūds Sirdei Jēzus un Marijas 1828. g. 30. diņā maja». 200 metru attālumā no baznīcas ir mūra kapella, kas senos laikos kalpoja bērnu kristīšanai. Baznīcas platība — 196 kvadrātmetri.

liem, uzlika skārda jumtu, pakāpeniski izņēma sapuvušās koka sienas, to izveidoja laikā no 1955. līdz 1972. gadam. Platība — 48 kvadrātmetri.

Kungs un Dievs, nu bija nelaime nelaiņas galā! Bet tad viņas sirdī nonēma smagumu Antons, saukdams liksmā balsi: — Tēt, mēs tev atvedām ārsta kungu!

Ārsts izmeklēja slimnieku, sabāra māti par to, ka viņu nebija saukuši jau agrāk, parakstīja zāles un aizbrauca.

NIDERMUIZA 1748. gadā uzcēla koka baznīcu. 1875. gadā to paplašināja, bet 1892. gadā prāv. A. Baltejus pilnīgi restaurēja. 1898. gada 28. jūlijā nodega, 2 gadu laikā prāv. Andžejevskis uzcēla jaunu mūra baznīcu ar diviem torniem. 1899. gada 25.

RUSONA ir viens no vecākajiem Latgales kultūras centriem, tur 16. gadsimtā uzcēlta baznīca ir viena no visvecākajām. Jau 1618. gadā Česu jezuiti ceļā no Rēzeknes uz Daugavpili apmetās Rušonā, to uzskatīja par Česu jezuitu misijas vietu. Koka baznīcu viņi te uzcēla 1677. gadā. Lai gan Rušona skaitījās jezuitu ap-

Jānis viņu aizveda atpakaļ uz pilsētu.

Mājas palikušte ilgu laiku klusēja, tad māte sāka iztaujāt Antonu, kur viņi atradusies visu dienu, kur nēmuši naudu, ko maksāt ārstam.

Un Antons sāka stāstīt. Taisnība vien bijusi, ka vakar viņi jau saveđuši savus kokus. Bet viņi sevi cieši apņēmušies, lai tas maksā ko maksādams, atvest tēvam ārstu. No meziniekiem saklausījušies,

mājā Aglonā, dekāns K. Lušpiniš iesvētīja pamatakmeni un 1901. gada 25. novembrī pats arī iesvētīja baznīcu. Uzcēlta romāņu stilā, veltīta Kristus pārmāinīšanas godam. Konsekrēja arhibīskaps A. Springovičs 1931. gadā. Tajā 3 altāri, sevišķi izcilis lielais, bagāts kokgrīzumiem. Priekšējā altāri ir Kristus Pārmāinīšanas glezna (nolaizama), aiz tās Ostrobramas Dievmāte. Baznīca aizņem 224 kvadrātmētru platību.

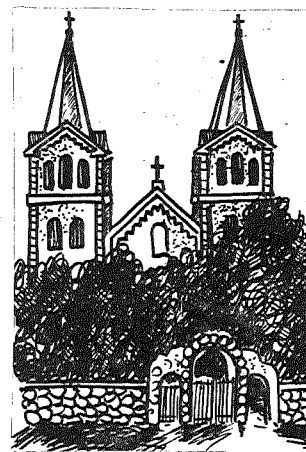
PEIPIŅU draudzi nodibināja no Aglonas un Izvaltas draudžu daļas pēc I pasaules kara. Prāvests J. Zimelis 1924. — 1935. gados uzcēla baznīcu ar skaidu jumtu, neapstūtu, nepabeigtiem torniem. Lūkā no 1931. līdz 1935. gadam to tālāk izveidoja prāv. J. Lakse — uzlika skārda jumtu, pārbūvēja tornus, apsuva ar dēļiem utt. Stāv uz 156 kvadrātmetriem zemes.

rūpē, dažreiz tur dzīvoja un kalpoja arī laicīgie priesteri. Muižture Ieva Selecka Rušonā 1766. gadā uzcēla jaunu koka baznīcu un nodeva dominikāņu apmūrē. Tie nodibināja klosteri, kas bija padots Aglonas konventam. Dominikāni te uzturējās līdz 1822. gadam. 1812. gadā koka baznīca nodega tagadējā ķieģeļu celtnē uz-

ka, vedot malku uz pietātni, no koku tirgotāja varot labi nopelnīt.

Un tā viņi šodien apgrīzušies piecas reizes un cīnījūši drusku vairāk, kā vajadzīgs ārstam un zālēm. Par atlikumu viņi sapirkšot šo to Ziemsvētku eglītei.

Kad Antons beidza, iestājās ākal klutums, jo neviens nezināja: bārt viņus vai uzteikt. Darot labu, viņi bija slēpuši savas gaitas.

būvēta 1816. gadā sv. Mikēla godam. Tajā ir četri altāri, liela sv. Jura kapella presbiterija sānos. 1921. gadā torni iespēra zibens. Baznīca atjaunota 1923. gadā, aizņem 225 kvadrātmētrus.

— Tas nu viss ir labi, bet... iesāka māte.

— Daudz tad meža tirgotājs ir izgriezis? — Iejautājās tēvs un tā izglāba viņus abus: māti no pārmešanas, dēlu no atbildes.

Un Antons atkal sāka stāstīt, ko zināja un ko bija redzējis, kamēr mēle nogura un acis alka miegu.

Vēlu naktī pārbrāuca Jānis ar antiekas zālēm. Ārsts bija stingri aizliedzis klausīt sievu pa-

Meža cirtēji

(Sākums 3. lpp.)

— Savvaļnieki, savvaļnieki, — viņa nodrebēja visās miesās, iedomājāmās, ka nu zēnus vedis projām, lai sodītu.

JAUNĀIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273, Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofirma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732.

Pas. 1521. Met. 2300.

Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacītā iesplēdoksne.